

"Du vil nok prøve at fritte mig ud ved at snakke om Hektor.
 Ham har jeg selv tit set i striden hvor mænd vinder hæder,
 også for nylig, den gang da han jog Achaernes sønner
 til deres skibe og slog dem ihjel med sin hvæssede bronze.
 Vi stod blot og så på med beundring. For helten Achilles
 tillod os ikke at slås i sin vrede på Atreïonen.
 En af hans følge er jeg med et enkelt fortræffeligt fartøj,
 af Myrmidonernes folk, og min far er den gæve Polyktor,
 rig og besiddende nok, men gammel og grå som du selv er.
 Seks er de sønner han fik, og så mig som den syvende sidste.
 Loddet vi kasted, bestemte at jeg skulle følge på færd.
 Nu er jeg gået herud på sletten fra skibenes leje
 siden Achaierne tidligt i morgen vil rykke mod byen.
 Lede og kede er de af lediggang, og deres fyrster
 har deres hyr med at holde de hidsige kæmper fra striden."

Oldingen, smuk som en gud, kong Priamos, svarede Hermes:
 "Når du er en af de mænd der følger Peliden Achilles,
 tag da og svar mig på dette, og sig den reneste sandhed!
 Findes min søn ved hans skib endnu? Eller har Peleïden
 slængt ham for grådige hunde, parteret og hugget i stykker?"

Dette var svaret han fik af Argosdræberen Hermes:
 "Nej, han er ikke endnu fortæret af hunde og gribbe.
 Stadig ligger han dér ved Achilles' skib og barakker,
 ganske som før, og i dag er det tolvtedagen han gør det.
 Dog forrådner han ikke, og maddiker æder ham ikke –
 de kan jo ellers få has på de helte der falder i krigen.
 Rigtignok slæber Achilles ham rundt om Patroklos's gravhøj
 uden skånsel og ynk hver evig eneste morgen –
 uden at volde ham mén. Du selv ville se med forundring
 hvor han er frisk som han ligger, og ren for blodige skjolder,
 uden en plet på sin krop. Hvert eneste sår som hans fjender
 gav ham, er lukket. Og mange var de der stak ham med malmen.
 Således værnes din søn af Olympens salige guder
 selv når han ligger som lig. Thi kær var han for dem i hjertet."

Det var hans ord. Den gamle blev glad og svarede således:
 "Ja, unge mand, det er godt at bringe de evige guder
 skyldige gaver. Det glemte min søn, den søn som jeg havde,
 aldrig derhjemme at gi de guder der bor på Olympen.
 Det har de husket ham for selv nu han er taget af døden. –
 Tag du da selv imod dette fortrinlige bæger som gave,

værn og beskyt mig mod ondt, og følg mig med gudernes bistand
 videre indtil jeg kommer til selve Achilles' barakker!"

Dette var svaret han fik af Argosdræberen Hermes:
 "Gamle, du prøver at friste en ungersvend til at modta
 gaver fra dig i smug for Achilles. Det vil jeg da ikke.
 Ham har jeg frygt og respekt for og skal ikke nyde at tage
 noget der tilhører ham, og siden få ulykke af det.
 Dig skal jeg følge på vejen, om også det så var til Argos
 hen over havet i skib eller langt til fods over landjord.
 Ingen gør dig fortræd og foragter den du har med dig."

Dermed sprang Heldbringerguden på vognen og knalded med pisken
 hestene fremad og greb deres tømmer i hånden og pusted
 fyrige kræfter i kroppen på både heste og muldyr.
 Men da de nåede graven og volden om skibenes leje,
 var dens bevogtere just i færd med at lave til spisning.
 De blev da dysset i søvn af Argosdræberen Hermes.
 Og han skød bommene fra og åbnede porten og kørte
 Priamos indenfor sammen med kærren og alle hans gaver.

Men da de nåede frem til Achilles' knejsende felthal,
 som Myrmidonerne havde forfærdiget til deres fyrste –
 rejst af fyrretræsbjælker de hugged, og tækket med tagrør,
 skåret i kæret og lagt så lodden som ulden på fåret,
 og med en høj palisade af tætsammenføjede stolper
 rundt om en rummelig gård; på porten var der en enkelt
 fyrretræsbom som tre Achaier var om at slå for den,
 tre om at trække til side, en tung og drabelig tværbom.
 Kun Achilles formåed at magte den ganske alene.
 Heldbringerguden lukked den op for oldingekongen
 og kørte ind med de gaver han bragte Peliden Achilles.
 Selv sprang han ned på jorden fra vognen og sagde således:

"Gamle, det var den evige gud Hermeias du mødte,
 sendt af sin far herved for at ledsage dig over sletten.
 Jeg må nu visselig atter forsvinde uden at træde
 frem for Achilles's blik. Det ville jo vække skandale
 om en udødelig gjorde sig lige med menneskevæsner.
 Gå du selv ind, og læg armen om haserne på Peleïden,
 bed ham ved både hans far og yndigt krøllede moder,
 ja ved den søn som han har, og prøv at vække hans medynk!"
 Dette var Hermes's ord, og han gik til det høje Olympen.

Priamos steg af sin vogn og befaled Idaios at blive

dér hvor han var. Og han standsed og blev der med hestes og muldyrs
tømmer i sine hænder. Den gamle gik lige til huset
hvori Achilleus boede og fandt ham også derinde.

Alle hans folk sad fjernt for sig selv, kun to af hans svende –
helten Automedon var det og Alkimos, Ares's ætling –
stillede flittigt omkring ham. Han havde just sluttet sit måltid,
spist og drukket, og bordet stod endnu dækket foran ham.

Uset af dem kom Priamos ind og gik hen til Achilleus,
lagde sin arm om hans knæ og kyssed hans hænder, de grumme
drabsmandshænder der havde berøvet ham talrige sønner.
Som når en mand der forblindet har dræbt en anden derhjemme
og efter mordet er rømmet og pludselig står i en fremmed
stormands prægtige hal og alle chokeres derover –
således studsed Achilles da Priamos viste sig for ham.
Også de andre fór sammen og veksled forbløffede blikke.

Priamos retted sin bøn til Achilles og talte således:

“Tænk på din egen far, du gudernes lige Achilleus!

Han er så gammel som jeg, på alderdoms tærskel til døden.
Men er han plaget og trængt af de folk der bygger omkring ham,
og har han ikke et værn imod det onde de vil ham,
har han den trøst i sit hjerte, det håb hver evige morgen,
at han dog atter engang skal se den søn som han elsker
komme tilbage til ham igen i hans hal fra krigen om Troja.

Jeg er berøvet det håb. Jeg fik de tapreste sønner

her i det vidstrakte Troja. Af dem er der ingen tilbage.

Der var halvtreds dengang da Achaierne stævned hertil;
nitten var blevet mig født i mit hus af den selv samme hustru;
alle de andre fik jeg med andre kvinder i huset.

Mange segned på valen og faldt for den stormende Ares.

Én var endnu i behold og beskyttet vor stad og os alle.

Ham er det dig der har dræbt da han stred for sit fædrene rige,

Hektor. For hans skyld kommer jeg her til Achaiernes skibe.

Ham vil jeg nu købe fri, og jeg bringer dig talløse gaver.

Vis du da guderne agt, og ynk mig selv i min ælde,

tænk på din egen far! Langt mere at ynke er jeg dog,

jeg som er gået så vidt som ingen ellers i verden,

jeg som har grebet og kysset min sønnetabsvolder på hånden.”

Ordene vakte Achilles's trang til gråd over Peleus.

Varsomt tog han ved Priamos' arm og skubbed ham fra sig.

Minderne tog dem, de græd. Over manddrabsvolderen Hektor

jamred den gamle af sorg for Achilleus' fødder på gulvet
medens Achilleus græd ved at mindes sin fader og atter
over Patroklos, sin ven. Og det lød gennem huset af hulken.

Men da den lyse Achilles var mæt af jammer og klage,
og da hans trang til gråd var veget af hjerte og lemmer,
rejste han sig fra sin stol og fik rejst den gamle ved hånden.
Grebet af ynk ved hans grånende isse og grånende hage
talte han da med bevingede ord og sagde således:

“Stakkel, utallige sorger har du måttet bære i hjertet!

Hvor har du magtet alene at gå til Achaiernes skibe

og at stå frem for den mand der har dræbt så mange og tapre
af dine sønner? Dit hjerte må eje en styrke som stålets!

Kom nu og sæt dig i stolen, og lad os da begge forsøge
at lade sorgerne hvile i hjerterne selv om vi lider.

Kold er klage, forgræmmet er gråd og udretter intet.

Guderne tvandt det jo ind i de arme menneskers skæbne
at de må leve med sorg. De selv er hævet derover.

Altid står der i hallen hos Zeus to tønder på gulvet,

én med det gode de gir, og én med det onde de sender.

Den som den lynglade Zeus gir ligelig blanding af begge,

lider snart ondt i sit liv, snart lever han herlige stunder.

Den som han gir af den grimme, er født til at blive foragtet,

jaget af armod og sult over jordens hellige flade,

uden at ænses og æres af mennesker eller af guder.

Sådan har guderne givet de herligste gaver til Peleus

lige fra da han blev født. For han overgik alle i verden

både i gods og i guld, og han var Myrmidonernes konge

og som en dødelig mand formælet med en gudinde.

Ham blev dog ulykke også beskåret. Der voksed ham intet

sønnekuld op i hans hal med kraft til at arve hans rige.

Kun én eneste fik han, og jeg er ham ikke til støtte

nu hvor han ældes. Jeg sidder jo fjernt fra fædrenelandet

her i Troja til mén for dig og for dine sønner.

Også om dig har vi hørt at du før var en lykkelig hersker.

Over alt landet fra Lesbos, kong Makars rige i havet,

Frygiens agre i øst til det mægtige sund Hellespontos

bød du som drot og var rig på liggendefæ og på sønner.

Men siden guderne sendte dig denne plage på halsen,

står der om byen et fog af daglige kampe og manddrab.

Stå det igennem, og plag dig ikke med unyttig jammer!

Intet retter du ud med din gråd over tabet af sønnen.
Ham får den ikke til live, og før får du værre at lide.”

Oldingen, smuk som en gud, kong Priamos, svared Achilleus:
“Byd mig ikke at sidde endnu så længe som Hektor
ligger forladt i din gård! Giv ham fri til mig med det samme
så jeg kan se ham! Og tag du imod den rige betaling
som jeg har med! Og måtte den fryde dig, måtte du komme
hjem til dit fædreland siden du først har ladet mig leve
selv og få lov til endnu at se på lyset af solen!”

Men Peleïden så i forbitrelse på ham og sagde:
“Plag mig nu ikke mer! Jeg har jo sagt at min hensigt
er at gi Hektor fri. Og som bud fra Zeus i det høje
fik jeg besøg af min mor, en datter af oldingen Nereus.
Klart nok kan jeg jo se, og du fører mig ikke bag lyset:
det var en gud der førte dig her til Achaiernes skibe.
Ingen dødelig mand, om aldrig så ung, havde magtet
at trænge uset ind i vor lejr eller letteligt evnet
at få den bom skudt fra der sidder i porten til min gård.
Derfor, tir ikke mere mit plagede sind for at undgå
at jeg trods alt skal forsømme at lade dig slippe fra huset
trods dine ydmyge bønner og misagte Zeus's befaling!”

Det var hans truende ord. Og den gamle blev bange og adlød.
Men som en løve i spring var Achilleus ude ad døren,
ikke alene, for to af hans trofaste svende var med ham;
helten Automedon var det og Alkimos, som var Achilleus'
nærmeste nu hvor Patroklos var død i krigen og borte.
De to spændte da fra for både vognen og kærren,
førte kong Priamos' gode herold gennem døren til hallen
og lod ham sætte sig ned. Og fra den polerede lastvogn
tog de de talrige gaver der frikøbte liget af Hektor.
Kun to lunende kapper og en af de fineste skjorter
lod de tilbage til liget på rejsen hjemad. Achilleus
kaldte på piger og bød dem at vaske og salve og bære
liget længere bort så Priamos ikke fik set det,
for at han ikke ved synet af sønnen i harme forløb sig,
drevet af sorg, så han selv igen blev grebet af vrede
og slog den gamle ihjel i misagt for Zeus's befaling.

Og da de så havde vasket og salvet liget med olie
og havde klædt det i skjorten og lagt en kappe omkring det,
løfted Achilles det selv og lagde det op på en bære

forrest af alle hans elskede viv og værdige moder.
 De to kasted sig frem imod kærren og rev sig i håret
 mens de holdt om hans nakke. Og om dem jamrede mængden.
 Dagen igennem til solen var væk var de visselig fortsat
 med deres gråd over Hektor på sletten uden for porten
 om ikke Priamos højt fra sin vogn havde taget til orde:

“Se så og flyt jer for mig og mulæselkærren! For siden,
 oppe i vores palads, kan I græde så meget I lyster.”

Det var hans ord. Og da stod de til side for vognen og kærren.
 Da han var bragt til det stolte palads, blev han lagt på en fornem
 gjordbundsbåre. Omkring den satte et forsangerkor sig
 for at begynde at kvide og synge begrædelseskvadet;
 til deres klagende sang lød kvindernes hulken og jammer.

Blandt dem begyndte Andromache først på sin klagende afsked
 med sine hænder om nakken på manddrabsvolderen Hektor:
 “Mand, du der døde så ung og lod mig tilbage som enke
 i vores hal med en søn der stadig blot er et spædbarn
 som vi usalige fik, du og jeg, og som nok ikke længer
 vokser sig ung! For før vil vor by blive styrtet til grunden.
 Du er jo død, dens værner, som både beskyttede selve
 den og dens kærlige koner og intetanende spædbørn.
 De bliver snart ført bort på højsøgående skibe,
 det bliver også jeg selv. Og du, lille dreng, kommer enten
 sammen med mig derhen hvor der venter dig hånlige dage
 i slaveri for en hård og ufølsom drot, eller gribes
 af en Achaier og slænges fra muren i døden på jorden
 i hans forbitrelse over at Hektor dræbte hans broder
 eller hans far eller søn. Thi mange Achaiiske krigsmænd
 bed i græsset, betvunget af Hektors hærde hænder.
 Blid var din far jo ikke i krigens grufulde gerning.
 Derfor blir han begrædt af folket ud over byen.
 Hektor, nu er du blevet en jammer for dine forældre,
 men for mig selv er den grummeste sorg dog at jeg må leve
 med at jeg ikke fik lov til at holde din hånd da du døde,
 høre et ord til farvel som jeg siden i dage og nætter
 altid havde til minde i gråden for dig jeg har mistet.”

Det var Andromaches klage, og kvinderne jamrede til den.
 Blandt dem begyndte da Hekabe så på sin klagende afsked:
 “Hektor, du var af alle den søn jeg elskede højest!
 Endnu i live var du en ven af de evige guder

710

715

720

725

730

735

740

745

som også kerer sig om dig selv nu du er hentet af døden.
 Andre af mine sønner som helten, den rappe Achilleus,
 fangede, solgte han bort over havets bølgede øde,
 snart på Samos og Imbros og snart på det disede Lemnos.
 Men da han tog dit liv med sin lances hvæssede bronze,
 slæbte han tit dit lig om højen han kasted Patroklos,
 vennen du vog ham, men ham fik han dog ikke op fra de døde.
 Du er nu her på din bære i hallen så frisk som en yngling
 sølvbueskytten Foibos Apollon for nylig har truffet
 med sine pile og givet en hurtig og smertefri bortgang.”
 Dette var Hekabes ord, og jammeren tog ingen ende.
 Og som den tredje begyndte Helene sin klagende afsked:
 “Hektor, du var af alle den svoger jeg elskede højest.
 Ja, for jeg har jo til mand den gudskønne helt Alexandros
 som tog mig her til Troja. Ak, gid jeg var død før det skete!
 Nu er det snart for mig det tyvende år der er gået
 siden jeg rejste hertil og forlod mit fædrene hjemland.
 Ikke et ondt og bebrejdende ord har du ladet mig høre –
 nej, når en anden begyndte at stikle til mig i hallen,
 en svigerinde af dig eller bror eller skønlokket søster
 eller din mor – for din far var mig god som var jeg hans datter –
 talte du altid ham eller hende til ro og til rette
 med de forsonlige ord der kom fra dit kærlige hjerte.
 Derfor begræder jeg dig og mig selv og hvad jeg har mistet.
 Nu har jeg ingen tilbage i hele det vidtstrakte Troja
 som er mig venlig og mild, men er skyet og hadet af alle.”
 Det var Helenes klage. Og folkemasserne sukked.

750

755

760

765

770

775

780

785

Priamos talte da til sine mænd og sagde således:
 “Troere, hent nu brænde til byen! Og vær ikke bange
 for at Argeierne kommer. Achilleus sendte mig nylig
 bort fra Achaiernes skibe med venlige ord og sit løfte
 om at la våbnene hvile til elleve dage er gået.”

Det var hans ord. Og de fik i en fart spændt okser og muldyr
 for deres vogne og mødte på pladsen uden for byen.
 Alle ni dage kørte de bunker af brænde til byen.
 Men da det strålende gry randt op den tiende morgen,
 bar de med klage og gråd den modige Hektor fra staden,
 lagde hans lig på det tårnhøje bål og kastede ild på.
 Straks de i kimingen så den rosenfingrede dagning,
 mødtes de alle på ny ved bålet hvor Hektor var ligbrændt.

Og da så folket var mødt og alle var blevet forsamlet,
slukked de gløderne først overalt hvor de vældige flammer
just havde raset, med funklende vin. Og derefter samlede
Hektors brødre og svende hans hvidnede bene af asken
mens de jamred og græd med trillende tårer på kinden.
Knoglerne tog de fra asken og svøbte et klæde omkring dem,
purpurfarvet og blødt, og lagde dem ned i et guldskrin.
Skrinet sænkede de ned i graven, og over dens åbning
lagde de et dække af smukt behuggede kampestensplader.
Over det kastede de jord til en høj og udsatte vagter –
dersom de benskinneklædte Achaier begyndte for tidligt.
Og da så højen var kastet, begav de sig atter til byen.
Siden mødtes de alle til herligt begravelsesgilde
oppe på Priamos' slot hos den Zeusopfostrede hersker.

Det var den grav som de grov den hestebetvingende Hektor.

790

795

800